

TRETZÈ CONGRÉS DE METGES I BIÒLEGS DE LLENGUA CATALANA

10-12 de novembre de 1984, Andorra

Catalunya i Ciència, eixos del Congrés de Metges i Biòlegs*

GONÇAL LLOVERAS

El Tretzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana s'ha celebrat, com sabeu, a Andorra, els dies 10, 11 i 12 de novembre. Crec que participants, assistents i acompanyants l'hem viscut com un èxit. Per què?

Galdina Valls, en el parlament motivat per la commemoració del seixantè aniversari de Joventuts Mèdiques, digué: «Aquesta és la realitat present a totes les contrades del nostre país; la posem al servei dels dos grans eixos del nostre pensament: Catalunya i la Ciència.» Hem escollit aquestes paraules perquè defineixen de manera senzilla i sintètica aquella vivència d'èxit que comentàvem. El Congrés ha tingut un nivell científic excepcional, ha transpirat catalanitat i ha tingut lloc en una contrada encara inèdita per a aquest negoci concret i transcendent.

Certament, com comentà el conseller Laporte en l'al·locució destinada a glossar el seixantè aniversari del Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana, es constaten notables absències. Però la vitalitat intel·lectual i la gran presència de gent jove acrediten que passat i futur estan ben lligats. El Congrés, de decadent o nostàlgic, res.

Tornem al començament. No era simple qüestió de cortesia que a la inauguració del Congrés parlessin, a més del president, Oriol Casassas, i el secretari, Oriol Ramis-Juan, representants de València, Josep Bernabeu i Vicent Alberola, de la col·legiació andorrana, Lluís Burgués, de l'Alguer, Nicolau Spiritu, de la Catalunya Nord, Josep Travé. Declarà oficialment oberta la Reunió el M. I. conseller de Treball i Benestar Social del Govern d'Andorra.

No repassarem el programa científic. En queda constància escrita i, molt adequadament, podem dir que fa impressió. Recordem que la primera ponència fou dedicada a la «Manipulació de la matèria viva» i que, en ella, la doble aventura del «natural» i de l'«artificial», en funció de la vida humana, va ser explicada de manera entenedora i apassionant, dedicant una estela de responsabilitats generals i concretes a la consciència dels biòlegs i dels professionals de la salut.

La segona ponència ens oferí informació i reflexió sobre les «Immuno-deficiències». Moltes patologies, intents terapèutics i, com era de suposar,

*Publicat a *Metge i Societat*, 1989.

el greu problema de la SIDA foren relacionats amb els avenços que la ciència aporta a la cultura objectiva del nostre temps. Queda clar que en aquest terreny de la immunologia qui no corre vola i que el desenvolupament de les tècniques immunològiques ha de donar suport a les millors hipòtesis de treball de recerca i de política sanitària.

«Models de professional de la salut». Heus aquí el títol de la tercera ponència. L'aportació dels ponents, procedents com és lògic de diverses àrees del saber, i el debat que propiciaren foren de gran interès. S'arribà a la conclusió que un esforç molt seriós de reforma de l'educació mèdica, des de la reforma del currículum de moltes professions relacionades amb la salut, fins a l'educació sanitària com a tasca primordial de la nostra època, són ineludibles si volem que el concepte de salut propugnat en el Congrés de Perpinyà esdevingui un concepte operatiu.

Gran record tenim del concert que els germans Claret (andorrans amb etiqueta internacional, com ja sabeu) i Albert Attenelle ens oferiren. El Trio de Barcelona aconseguí un grau de comunicació amb el públic excepcional, conseqüència, sens dubte, de la qualitat artística de la seva interpretació (que hagueren d'allargar) i de l'esperit que a la sala ben plena era present.

278

Esdeveniment singular, important i agradable de fer-ne la crònica fou la presentació del *Diccionari de Medicina*, enciclopèdia mèdica que han fet possible el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, el Col·legi de Metges de Barcelona i Enciclopèdia Catalana. El president del Congrés, Dr. Oriol Casassas, en féu una definició amorosa, significativa i acurada. Amb filosofia i anecdotari ens explicà que el *Diccionari* vol ser fidel a la doble finalitat: puresa lexicogràfica i estratègia d'acceptació social. Molt bé.

Dues persones no eren amb nosaltres, físicament, però més que ningú eren presents al Congrés. El seu nom, les seves idees, la significació de

Figura 63.- Oriol Casassas (1923), president del Tretzè Congrés, amb Joan Oró (1923), en una roda de premsa a Andorra

les seves vides circulaven entre les converses amicals i els debats intel·lectuals. Repetim: hi eren. Ens referim, naturalment, al Dr. Jordi Gol i al Dr. Josep Alsina i Bofill. Aquest últim, absent per motius familiars, adreçà als congressistes unes paraules escrites, amb motiu de la presentació del *Diccionari*, en què qualificava aquesta obra d'«eina indispensable per a subvenir la urgent necessitat, més encara, el deure de donar als nostres escrits i als nostres parlaments una expressió clara, correcta i genuïna».

A l'acte de clausura, que fou presidit pel Dr. Casassas, a qui acompanyaven els consellers de Sanitat de Catalunya i de Balears, junt amb els membres de l'organització (reiteradament elogiada) es prengué bona nota de l'ofertament de celebrar el proper Congrés de l'any 1992 a Ciutat de Mallorca. L'agraïment a les autoritats andorranes fou molt explícit i l'aplaudiment a tots, els de dalt i els de baix, sonà molt sincer.

Com digué el conseller Xavier Trias Vidal de Llobatera al sopar de comiat (per cert, gastronòmicament notable), aquest Congrés ha tingut un gran nivell científic i ha estat «quelcom més que un congrés».

Presentació de l'exposició «Joventuts mèdiques, 60 anys plens»*

279

Aquest 60è Aniversari ha representat per als estudiants un retorn i un viatge per l'espai, que ens ha fet recordar el que han estat els nostres objectius i actuacions al llarg de la nostra història. Una història que s'ha completat en tres etapes diferents (1892-93, 1915-39, 1952-88); tres moments que han deixat palès que el nostre és un moviment dinàmic amb la voluntat de fer del nostre un país millor.

Per allà on ha anat la nostra exposició: Barcelona, Sabadell, Reus, Lleida, Ciutat de Mallorca, Girona, Olot i ara, finalment, Andorra, el comentari ha estat unànime: els estudiants sempre hi han estat presents i són el motor que ens mou pel futur.

Els d'ara i els d'abans, bé ho sabem i per això ho hem volgut fer evident, perquè no sempre l'esforç dels estudiants és prou conegut. La diversitat de les activitats es reflecteix clarament en els plafons d'aquesta exposició, que demostren que les nostres accions no són de cara a la galeria.

Al llarg de l'exposició anem descobrint l'afany científic i de millora que volien i volen els nostres associats; des de les primeres activitats del «Laboratorio», passant per un ja més organitzat «Agrupament Escolar» que disposava d'un òrgan d'expressió com era el *Butlletí*, com les diferents activitats (cursos, conferències, cursets, etc) que s'han organitzat d'una manera

*Publicat al Llibre d'Actes del Tretzè Congrés.

més o menys sistemàtica en les diferents seccions de Joventuts Mèdiques que s'han anat inaugurant els darrers anys, i que han fet de la nostra una associació amb personalitat pròpia.

No oblida l'exposició la presència de les Joventuts Mèdiques en la nostra societat; des de campanyes de difusió, fins a homenatges a personatges del nostre poble. Com també hi són presents les nostres participacions a la Universitat Catalana d'Estiu, als darrers Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, com també la realització d'activitats lúdiques com són esquiades, trobades de juntes.

També es reflecteix la nostra presència internacional, fent palès que formem part de l'IFMSA (Federació Internacional d'Estudiants de Medicina), de l'IPSF (Federació Internacional d'Estudiants de Farmàcia) i de l'ESC (Federació Europea d'Associacions d'Estudiants de Farmàcia), essent Catalunya l'única nació sense estat que forma part d'aquests organismes. Aquesta presència ens permet de tenir contacte amb la realitat estudiantil dels països d'arreu del món.

No oblida tampoc l'exposició de recordar-nos el nostre objectiu de fer país. L'exposició fa esment que tenim presència i relacions amb tots els organismes i estaments. Cal recordar en aquest sentit les visites fetes al Molt Honorable Senyor Jordi Pujol i Soley, president de la Generalitat de Catalunya, amb motiu de la presentació de la nostra Associació i posteriorment d'aquest 60è aniversari.

Tot això dins l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, una entitat que aplega tots els professionals de les Ciències de la Salut de totes les contrades del nostre país i que fa de la nostra una presència gratament recolzada.

Aquesta exposició del 60è aniversari ha estat un breu repàs, per a no oblidar mai el que hem estat i encoratjar-nos per poder celebrar-ne 60 anys més.

Fou presentada l'Exposició per la presidenta de les Joventuts Mèdiques de Catalunya i Balears, Galdina Valls, amb les següents paraules:

«Digníssimes autoritats, senyores, senyors, amics i companys,

Permeteu-me en primer lloc que agraeixi la vostra presència en aquest acte pel que això suposa a la nostra tasca. Aquesta és, i ho dic amb orgull, la vuitena vegada que inaugurarem l'exposició Joventuts Mèdiques, 60 anys plens.

Aquesta celebració del 60è aniversari ens referma en el nostre objectiu: treballar junts. Aquesta unitat ens permet alhora ser la primera Associació d'Estudiants del nostre país, la primera en tradició històrica, la primera en nombre de socis actualment, la primera en oferiment de serveis als nostres socis. Aquesta és la nostra realitat: present a totes les contrades del nostre país la posem al servei dels dos grans eixos del nostre pensament: Catalunya i la ciència.

Les Joventuts Mèdiques hem defensat, defensem i defensarem sempre la causa de la Nació Catalana. I així ho refermem perquè això se'ns va silenciar entre el 1939-1952. Les Joventuts Mèdiques han defensat amb força la causa d'un país que té voluntat de ser, d'un poble que defensa amb decisió la seva llengua i la seva cultura, d'un poble que s'afirma en valors propis i solidaris. Aquesta catalanitat que des de les nostres arrels ens ha permès obrir-nos solidàriament a tot el món.

L'altre gran eix és la ciència. Convençuts que la millor manera de servir la nostra col·lectivitat nacional es fa en la mesura d'esdevenir bons professionals, la nostra preocupació s'adreça a la formació humana i científica dels nostres socis. Per a poder fer això, a les Joventuts Mèdiques de Catalunya i de Balears organitzem cursos, conferències, seminaris, biblioteques especialitzades, campanyes de difusió ciutadana, publicacions, compareixences als mitjans de comunicació, etc. Durant el curs passat 1987-1988 les Joventuts Mèdiques hem realitzat més de 200 accions en aquesta línia, nosaltres no venem un projecte, venem una realitat ben sòlida, una realitat que per mancances nostres probablement no és prou coneguda pels nostres conciutadans i per algunes de les nostres autoritats, però estem convençuts que els actes d'aquest 60è aniversari ens han ajudat en aquesta tasca.

281

En caldria molt de temps per parlar del que han estat les Joventuts Mèdiques des de la seva creació, passant per les activitats de l'Agrupament Escolar que entre 1915 i 1939 van prestigiar l'Acadèmia i van senyorejar els estudiants; una tasca ben feta que s'enfocà per la guerra; fins pels qui des del 1952 amb més o menys empenya han portat endavant la feina. Pels que els anys 60 volien fer sentir la nostra llengua en una memorable sessió sobre la Universitat Autònoma de la República, per aquells que anaven formant seccions per tot el territori català, per aquells que ens dotaven d'un reglament que ens feia a tots responsables, per aquells que ens iniciaven en la participació estable als Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, per tots aquells que en definitiva han deixat moltes hores al servei d'una feina que només té la recompensa del servei al país amb dignitat, de la satisfacció personal de la tasca ben feta i de l'adquisició d'unes amistats que duraran per sempre més. Tot això, dins del marc de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, que ens ha permès que el nostre no sigui un projecte escapçat.

Aquests seixanta anys ens han aplegat a treballar tots junts i ens permeten treballar-ne molts més. Només un prec final, ajudeu els joves, ajudeu-nos, confieu en nosaltres, que nosaltres treballarem per fer la Catalunya més digna i més lliure, més culta i més inter-

nacional que tots desitgem. Per afrontar aquest repte, les Joventuts Mèdiques de Catalunya i de Balears continuarem treballant, perquè ja portem seixanta anys plens i en volem omplir molts més. Moltes gràcies.»

Clogué l'acte, Emili Balaguer i Perigüell, president del Dotzè Congrès, amb un elogiós parlament:

«Siguen les meues primeres paraules d'agraïment als organitzadors del Congrès i, molt especialment, al seu president el Dr. Casasas, per donar-me la possibilitat d'intervenir en aquest acte, especialment significatiu per a mi per tractar-se de les Joventuts Mèdiques de Catalunya i Balears.

El fet que en l'àmbit de la sanitat els joves hagen volgut constituir-se amb una personalitat pròpia, sense desvincular-se, però, del que podríem anomenar els menys joves, té un significat esperançador i suposa una clara promesa de futur. La meua tesi sempre ha estat que la nostra cultura és de futur i no pas enyoradissa i endinsada en un passat idealitzat. Els qui no volen conèixer-nos i estan interessats a difondre de nosaltres una imatge tòpica propensa al victimisme, solen dir que som un poble massa apegat a les tradicions, per molt contradictòries que siguin amb el nostre esperit dinàmic de modernitat. No se n'adonen que, si en aparença som una cultura conservadora, és perquè tenim moltes coses a conservar. El nostre objectiu, però, i jo diria que ha estat una constant històrica, és el futur.

Permeteu-me que us conte un experiència personal. Era l'any 1961, més o menys, quan jo estudiava medicina a València i va caure a les meves mans un llibre de Laín Entralgo titulat *La espera y la esperanza*. Es tractava d'un estudi en profunditat del que Laín en deia "la crisis de la cultura española", fonamentalment des de l'òptica de Castella i de la generació del 98. A les últimes pàgines del llibre hi havia una nota en la qual Laín deia que, quan el llibre era ja a la impremta, havia llegit Maragall i d'altres escriptors catalans que li feien sospitar que el model que ell creia vàlid per a tothom no era apropiat per a Catalunya. Em sembla, deia Laín, que l'actitud de tancament i de queixa dels intel·lectuals castellans no és la d'un Maragall enamorat del seu poble i amb una esperança exultant en el futur. Tant em va impressionar aquella nota que vaig aconseguir una edició de les obres completes de Maragall i de l'estudi de Benet Maragall i la Setmana Tràgica. Si no coneixeu l'article que Maragall va publicar a la premsa de Barcelona després dels greus avalots d'aquella setmana, i que ell va titular *La ciutat cremada*, us el aconselle: és un exemple de tolerància, de comprensió del fenomen humà i,

sobretot, d'esperança. I això també és el que destil·la la seva obra poètica, a més d'una personalitat profundament arrelada a una terra. Hi ha dos versos de Maragall que per a mi són la quinta essència de la nostra cultura. "Dóna el front an el gran aire / sempre, sempre mar endins". Tot una juguesca pel futur.

La generació que va sofrir la brutal guerra civil del 36 i els qui vam nàixer en la foscor del franquisme ho teníem molt difícil. Els uns havien conegut la llibertat i els podia moure la il·lusió per retrobar-la. Nosaltres només sabíem de negrors, però créiem en els que lluitaven pels nostres països. Tots plegats sabíem quelcom d'elemental i de necessari perquè la nostra cultura no es fes malbé, i que Salvador Espriu va sintetitzar en aquells versos dedicats a Salvat Papasseit: "però hem viscut per salvar-vos els mots / per retornar-vos el nom de cada cosa / perquè segueixiu el recte camí / d'accés al ple domini de la terra". Crec, sincerament, que aquesta tasca l'hem acomplerta. Seria un esforç estúpid, però, si no hi fósseu vosaltres, la joventut.

És molt el que s'ha aconseguit, encara és molt el que ens falta, però, per a viure amb plenitud la nostra condició de poble. Potser conquerireu el ple domini de la terra, potser no. Ho faran generacions més joves que vosaltres. És segur, no obstant, que si no es trenca aquest engranatge, constant, d'altra banda, en la nostra història, algun dia el nostre poble viurà lliure i en pau, com canta el meu conciudadà Raimon.

Les Joventuts Mèdiques de Catalunya i Balears heu escollit el vostre camí per aconseguir aquest objectiu. Des de la vostra situació professional mireu d'aconseguir una millor sanitat que servisca al poble i que faça efectiu el nou concepte de salut que tant és va debatre al Desè Congrés de Perpinyà. Teniu una clara consciència de la necessitat d'actualitzar la formació dels professionals de la salut, sou realistes, demaneu la utopia i no perdeu l'ocasió de manifestar la vostra presència i el vostre desig de col·laborar. Quin sentit tindria, si no, la vostra esmena presentada al Consell d'Universitats a la reforma de l'ensenyament de la medicina? Les vostres paraules en l'apartat "Justificació i aclaració del qui ho tramet" són ben eloqüents: 'La nostra Associació, —dieu allà— amb aquest projecte no ha volgut altra cosa que dur a cap una reivindicació cada vegada més present els últims anys: la participació dels estudiants en la reforma del pla d'estudis. No ha sigut aquesta la participació que nosaltres hem desitjat, les limitacions del sistema, però, són per tots conegudes.

Per aquest motiu no ens hem creuat de braços i hem volgut afegir el nostre esforç i el nostre treball a una tasca que ens correspon a tots".

El seny que manifesta aquesta actitud vostra ens omple d'orgull i de satisfacció perquè és clar que les Joventuts Mèdiques d'avui no sols són el futur esperançador, sinó un present dinàmic amb clara consciència de la seva responsabilitat ciutadana.»

Presentació del *Diccionari enciclopèdic de medicina**

Havia de presidir aquest acte Josep Alsina i Bofill, president del Desè Congrés —el de la represa, a Perpinyà, el 1976— i, per imprevistos, no pogué fer-ho. El presidí Màrius Foz, president de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears. Oriol Casassas obrí l'acte amb aquestes paraules:

«Si algú pretengués d'establir —atesos els respectius graus d'interès— unes prioritats entre els diversos actes d'aquest Congrés, no sé si se'n sortiria: em consta que tots han estat preparats amb cura i que a tots han estat introduïts ingredients atractius. De totes maneres, l'acte que ara iniciem, per damunt de l'interès que hagi pogut desvetllar comporta un sentiment especial, representa —molt singularment— una satisfacció inestimable; per a tots nosaltres.

La redacció del *Diccionari Enciclopèdic de Medicina*, per fi, és acabada. El Diccionari, que durant tants anys, ha estat una dolguenda i entorpidora mancança i una aspiració, ara —aviat— serà una realitat. El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, el Col·legi de Metges de Barcelona i la Fundació Enciclopèdia Catalana han fet possible que això sigui així.

Fa més de cinquanta anys de l'aparició del *Diccionari de Medicina* dirigit per Manuel Corachan i ja en fa catorze de la publicació del *Vocabulari Mèdic* de l'Acadèmia, de dimensions modestes. El progrés i l'evolució dels coneixements científics experimentats durant aquests temps feien absolutament indispensable una obra actual i completa.

El *Diccionari Enciclopèdic de Medicina* és el diccionari especialitzat més extens aparegut en llengua catalana; és el resultat de més de sis anys de treball. Comprèn 56.250 entrades, les subentrades corresponents —que en alguns casos superen el miler—, llurs definicions, les equivalències alemanya, anglesa, castellana, francesa i italiana, les indicacions etimològiques —llatines, gregues o

*Publicat al Llibre d'Actes del Tretzè Congrés.

altres— pertinents, una breu nota biogràfica dels epònims i una taula de nomenclatura anatòmica internacional.

Els termes inclosos són els pertanyents a cada una de les branques de la medicina científica, d'altres corresponen a ciències (física, química, botànica, biologia, etc) relacionades amb la medicina i d'altres són la forma popular de termes mèdics. Per a la gran proporció de neologismes compresos i per a les modificacions de termes continguts en publicacions anteriors, el *Diccionari Enciclopèdic de Medicina* ha comptat amb l'assessorament dels membres de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans.

Tot el *Diccionari* ha estat redactat amb rigor: per a l'accentuació o el gènere dels mots s'ha mantingut fidelitat a l'etimologia; s'ha seguit el criteri de relegar les paraules híbrides, formades per un afix llatí i un de grec; s'ha procurat una sistematització de la derivació adjectival i, en les locucions, s'ha recorregut sempre a la preposició de, que és la genuïnament catalana en aquestes expressions. Per a tots els termes químics s'han tingut presents les normes de la Unió Internacional de Química Pura i Aplicada. I finalment —per acabar amb aquests exemples del rigor lingüístic observat— s'han establert d'acord amb la Secció Filològica de l'Institut criteris de catalanització de mots de procedència anglesa o, també, d'origen llatí.

El *Diccionari Enciclopèdic de Medicina*, per les seves característiques, constitueix, en el nostre àmbit cultural i lingüístic, una eina indispensable per a metges, estudiants de medicina i professionals o estudiants d'altres àrees de les ciències de la salut, però, a més, representa —a ben segur— una obra utilíssima per al públic culte, interessat per les qüestions, individuals o socials, de la salut. És per aquestes raons —convençuts d'aquestes raons— que les persones que hem treballat en el *Diccionari* sentim el goig de la feina enllestida. I jo, que vaig rebre l'honrós encàrrec de dirigir l'obra, en nom de totes aquestes persones vull expressar el goig que sentim —avui— de poder anunciar-vos l'acompliment de la tasca; i oferir-vos-la».

A continuació, el secretari del Congrés, Josep M. Camarasa, donà lectura a unes paraules que Josep Alsina i Bofill havia escrit per a aquest acte. Diuen:

«Benvingut el nou *Diccionari* !

L'aparició imminent del nou *Diccionari de Medicina* ha d'ésser celebrada efusivament. D'una banda ens posa a les mans una compendiosa enciclopèdia de Medicina d'una gran utilitat. És clar que qui vulgui aprofundir un tema no acudirà a aquest ni a cap altre diccionari, però com a deu d'informació i d'orientació omple una funció

absolutament indispensable i suficient. Per altra banda, racionalitza el vocabulari de les ciències biològiques que, malgrat el *Fabra*, el *Corachan* i la *Gran Enciclopèdia*, encara resulta ple d'incertesa. No oblidem que el llenguatge de la medicina era, abans del 1936, un pur galimaties ordenat purament pels criteris personals de l'escriptor o del corrector. El *Diccionari Corachan* —que hem de recordar amb gran respecte— havia d'ésser —i ho hauria estat— la solució del problema. Projectat en el Sisè Congrès de Metges de Llengua Catalana, el 1930, en fou presentat el primer fascicle en el Congrès següent, a Ciutat de Mallorca, el 1932, però no aparegué complet fins el 1936, en el ple de la follia que seguí al 19 de juliol. Per això foren poques les mans a què arribà. Després ha vingut el *Vocabulari* de l'Acadèmia en les seves dues edicions; una ajuda indispensable, utilíssima i urgent, però previsiblement incompleta perquè ni la premsa ni el finançament no donaven per a més.

Ara, amb el *Diccionari* que aviat tindrem a les mans, disposarem de l'eina indispensable per a subvenir a la urgent necessitat, més encara, el deure, de donar als nostres escrits i als nostres parlaments una expressió clara, correcta i genuïna. Un deure que ningú no ha de defugir perquè si la nostra cultura pot arribar a tenir una alta cotització li és indispensable l'aportació dels científics en general. La contribució decidida dels metges serà la demostració de llur rotunda fidelitat al país i la millor manera de correspondre a tots els que s'han esforçat amb entusiasme i amb un agut sentit de la responsabilitat en la redacció d'aquest *Diccionari* que apareix a l'horitzó; al davant dels quals hi ha hagut un home, Oriol Casassas, sense la decisió del qual i de les seves incomptables hores de treball, el *Diccionari* no hauria arribat a bona fi. Recompenseu-lo, a ell i a tots els seus col·laboradors, usant assíduament el fruit d'aquesta ambiciosa i àrdua empresa.»

El president de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, Màrius Foz, clogué l'acte amb el següent parlament:

«A l'inici dels anys 70 un grup d'estudiants, membres de Joven-tuts Mèdiques, reclamaven la necessitat de disposar d'un instrument, com podria ser l'actualització del *Diccionari Corachan*, per fer possible la normalització i el redreçament del català com a llengua científica en els textos mèdics. Una vegada més en la història de l'Acadèmia, una iniciativa dels estudiants va ajudar a posar en marxa un projecte d'extraordinària importància per als estudiants i professionals de les ciències de la salut. Com que en aquells anys no resultava possible emprendre la complexa tasca d'una actualitza-

Figura 64.- Joan Oró, pronunciant una conferència

ció del *Corachan* i, menys encara, la d'iniciar la preparació d'un nou *Diccionari de Medicina*, es va optar per la iniciativa, modesta en l'extensió però no en la qualitat del contingut, d'elaborar un *Vocabulari Mèdic*, que en les seves tres edicions (1974, 1979, 1987) ha tingut una notabilíssima difusió i ha representat una eina de treball molt important per als metges catalans. Aquest meritori *Vocabulari*, redactat en la seva primera edició per incansables pioners de la normalització de la nostra llengua (Josep Alsina i Bofill, Oriol Casassas, Josep Laporte i Salas, Joaquim Ramis i Coris) i moltes altres persones que van col·laborar en aquesta i en les edicions següents, era, no obstant això, una obra supletòria i provisional. Envellit i exhaurit el magnífic *Diccionari de Medicina* patrocinat pel Dr. Corachan i que aparegué l'any 1936, era absolutament necessari emprendre la llarga, costosa i difícilíssima tasca d'elaborar un nou *Diccionari de Medicina*. Aquesta tasca només ha estat possible gràcies a l'entusiasme, la tenacitat i l'extraordinària competència dels seus autors. Cal citar entre ells Josep Alsina i Bofill, permanent exemple per a tots nosaltres de fidelitat al nostre país, a la seva llengua i a la seva cultura; Jaume Francí, infatigable en la seva tasca, i eficacíssim enllaç amb el necessari món de la informàtica per a l'elaboració del *Diccionari*; Eduard Llauredó, eminent cirurgià, que seguint l'exemple dels grans mestres com Gimbernat, ha aportat la seva notabilíssima competència en els camps de la cirurgia i de l'anatomia; Joaquim Ramis i Coris, exemplar, com sempre, en la seva permanent disponibilitat en les tasques de servei al nostre país, i també, molt especialment, hem de citar el director del *Diccionari*, Oriol Casassas. La seva extraordinària competència en el tema de la llengua, la seva tenacitat, la seva dedicació, i el rigor científic emprat en tots i cada un dels aspectes del *Diccionari* constitueixen un autèntic aval de la qualitat final de la publicació.

Aquesta difícil i costosíssima empresa ha estat possible gràcies a la col·laboració pluriinstitucional. L'Acadèmia, en aquest cas, ha actuat com a promotora i autora del projecte, però res no hauria pogut fer-se sense l'importantíssim ajut del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, de la Fundació Enciclopèdia Catalana i del Col·legi de Metges de Barcelona.

La difícilíssima missió d'elaborar de bell nou aquest *Diccionari* ha permès enfrontar-se amb un progressiu problema, com és el de la contaminació de les diverses llengües pel creixent envaïment dels neologismes anglosaxons. Aquesta contaminació es fa utilitzant de forma innecessària mots anglesos o bé transformant-los moltes vegades en neologismes incorrectes. Aquesta tasca, que està per fer de manera científica en altres llengües, el metge català tindrà la sort de trobar-la resolta en aquest *Diccionari* gràcies a l'esforç i el rigor dels seus autors, i molt en especial del seu director, i gràcies a la col·laboració de molts experts i de l'aval de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans. D'aquesta manera, cal destacar que aquest *Diccionari* no és només un diccionari mèdic en català, sinó un *Diccionari Enciclopèdic de Medicina* que s'edita a Catalunya, i per tant en català, que aporta solucions científiques per a la llengua científico-mèdica, les quals donen a l'obra l'autèntica categoria d'un diccionari normatiu.

Desitjo i confio que aquesta tan esperada publicació del *Diccionari Enciclopèdic de Medicina* representi per a tots nosaltres la possessió d'una eina diària de treball que serveixi per a la consecució d'una ràpida i plena normalització de la llengua catalana en l'àmbit de les ciències mèdiques.»

Acte commemoratiu del setanta-cinquè aniversari del Primer Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana*

L'acte commemoratiu del setanta-cinquè aniversari del Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana fou presidit per Josep Laporte i Salas, Honorable Conseller d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i president de l'Onzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, el celebrat a Reus l'any 1980. L'acompanyaren a la presidència, Emili Balaguer, catedràtic d'Història de la Medicina i president del Dotzè Congrés; Bonaventura Clo-

*Publicat al Llibre d'Actes del Tretzè Congrés.

tet, nét del secretari del Primer Congrés; Ramon Trias i Rubiés, fill de Joaquim Trias i Pujol, que presidí el Setè; Anna Puig-Sureda, filla de Joan Puig-Sureda, president del Novè; Josep Bernabeu, de la Divisió d'Història de la Medicina de la Universitat d'Alacant; i Oriol Casassas.

Josep Bernabeu pronuncià el següent parlament:

«Senyor president, Honorable Senyor conseller, senyores i senyors, siga la meua intervenció en aquest acte commemoratiu del setanta-cinquè aniversari del Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana, per assenyalar; per una banda alguns dels trets més importants de la presència valenciana, per més que aquesta ja fou analitzada i estudiada pel professor Emili Balaguer amb motiu del Dotzè Congrés, el primer que tingué lloc en terres valencianes, i d'altra banda per a manifestar algunes reflexions entorn al que aquestos 75 anys han suposat i suposen per al País Valencià i la societat valenciana en general.

La presència valenciana des dels inicis dels Congressos ha estat força rellevant, tant quantitativament com qualitativa. De fet, moltes de les figures més importants de la medicina valenciana del període contemporani han deixat un clar testimoni de la seua participació activa tant en la vessant científica dels Congressos, com des del seu paper d'intel·lectuals compromesos en els problemes de la societat valenciana del seu temps, en donar suport i contribuir al reconeixement d'una comunitat lingüística i cultural de parla catalana.

Una vegada més, resulta obligat recordar noms com el de Faustí Barberà i Martí, qui, compromès en totes aquelles institucions i activitats encaminades a despertar i promoure el sentiment nacionalista valencià de primeries de segle, utilitzara i posara a disposició dels primers Congressos tot el seu prestigi com a professional i com a científic a fi d'aconseguir una presència valenciana que anara més enllà de la purament testimonial; el paper desenvolupat per personatges com el Dr. En Vicent Peset i Cervera, actiu participant en els Congressos i president d'honor pel Cos Mèdic Valencià al Primer Congrés en el 1913, o el seu fill, el Dr. En Joan Bta. Peset i Aleixandre, a qui, després d'una vida plena d'activitat científica i docent els seus darrers anys de representació popular dugueren a la mort en ser afusellat pels franquistes l'any 1941. Junt a ells i entre altres noms, els de Josep Rodrigo Pertegas, un dels estudiosos més importants de la història de la medicina valenciana; el del prestigiós hematòleg crevillentí, Francesc Mas i Magro, o els de Ramon Vila i Barberà, Montoro, Vilar Sancho i un llarg etcètera. A més a més del paper que desenvoluparien des de Catalunya nombrosos prestigiosos metges d'origen valencià, com ara el mateix Marià Batllés i Bertran, degà de la Facul-

tat de Medicina de Barcelona i president d'honor del Primer Congrés; el metge de la Vila Joiosa, Pere Esquerdo i Esquerdo, president de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, i un dels altres presidents d'honor del Primer Congrés, el prestigiós cirurgià naixcut a València, Salvador Cardenal i Fernandez, o el Dr. En Manuel Corachan i García, el metge de Xiva, nomenat en el Novè Congrés, el que tingué lloc a Perpinyà en 1936, per a presidir el Congrés que deuria haver-se realitzat a València l'any 1938. Els canvis operats per la societat valenciana, com l'augment de sentiment nacionalista, concretat en demandes d'autonomia, o les iniciatives encaminades a defensar la nostra llengua i el seu ensenyament, proporcionaven, de fet, unes circumstàncies favorables a la seva convocatòria. La labor desenvolupada per tots els metges valencians que participaren en els primers nou Congressos, donant testimoni de la unitat lingüística i cultural dels nostres pobles, no fou estranya als canvis operats. Malauradament però, les conegudes circumstàncies provocades per la guerra civil no feren possible aquest esdeveniment i no permeteren completar l'aportació valenciana amb la celebració per primera vegada al País Valencià d'un Congrés de Metges de Llengua Catalana.

290

L'obligat parèntesi imposat per la dictadura franquista no aconseguí, però, acabar amb la il·lusió i la voluntat de mantindre ferma la cita de retrobament i afermament de la nostra comunitat científica i cultural que suposen els Congressos i així, la branca valenciana d'aquell arbre petit del qual parlava Miquel Fargas i Roca el 1913 no sols no s'havia debilitat, sinó que el 1976, quan es van reprendre els Congressos a Perpinyà, la presència valenciana fou nombrosa i entusiasta. Una il·lusió i entusiasme que huit anys després feren possible la celebració a Benicàssim en 1984, ara sí, del primer Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana tot i coincidint amb la constitució de les Joventuts Mèdiques del País Valencià com una secció de l'Institut Mèdic Valencià i la incorporació d'Acció Cultural del País Valencià a les entitats convocants dels Congressos.

Però aquest passat de memòria immediata, planteja algunes reflexions entorn al nostre present i el nostre futur. Els valencians, en paraules de Joan Francesc Mira, anem passant l'últim terç del segle xx a bots i bacs entre la paranoia i la somnolència, entre brots d'obtusa histèria i una general passivitat indiferent. Per trencar aquesta situació es fa necessari tindre les coses clares sobre nosaltres mateixos i ¿fins a quin punt sabem i podem reconèixer-nos en les imatges d'aquest passat nostre tan pròxim i tan remot alhora? Es posa de manifest en actes com aquest, al dur a terme un exercici de memòria col·lectiva, d'identitat en últim terme. El camí s'iniciava fa ara setanta-cinc anys, els valencians hi érem i amb la nostra

presència s'ha contribuït a l'afermament i expansió d'una cultura nacional comuna, pont i ciment entre els pobles dels Països Catalans. La crida a la nostra responsabilitat per mantenir i desenvolupar aquesta tasca està present i en les nostres mans està el contribuir, ara des de la nostra condició de professionals i futurs professionals de la salut i de científics, al retrobament del País Valencià i de tots els Països Catalans.

Moltes gràcies.»

A continuació, Oriol Casassas féu un repàs històric dels Congressos i Josep Laporte i Salas, president de l'Onzè Congrès, clogué l'acte amb les següents paraules:

«Senyor President, senyors representants de les diverses institucions polítiques, acadèmiques, científiques, companys i amics,

Com a president de l'Onzè Congrès de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, m'han demanat que els adreci unes breus paraules en aquest acte commemoratiu del setanta-cinquè aniversari de Primer Congrès de Metges de Llengua Catalana.

Voldria, abans que res, expressar la meva satisfacció per la celebració d'aquest Tretzè Congrès. En primer lloc, estimo molt adequada la seva ubicació a Andorra, país amb llengua i cultura pròpies a les quals no ha hagut de renunciar mai, afortunadament. Altrament —ja ho he manifestat personalment al president del Congrès i ara ho vull fer públicament— voldria remarcar l'excel·lent organització d'aquesta reunió, palesada per l'elecció dels temes tractats, per la puntual i magnífica presentació dels materials a discutir i per la marxa de les sessions de treball.

La continuïtat dels nostres Congressos em sembla absolutament necessària. Malgrat això, si haguéssim de fer cas de les veus que indiquen, Congrès vers Congrès, que aquestes manifestacions són històriques, ja no seríem aquí.

Si haguéssim de fer cas de les absències que es produeixen en aquests Congressos, per variades i a vegades poc clares motivacions, podríem caure en el desànim tot i que —cal reconèixer-ho— segurament enguany han estat quelcom menys notòries que a Reus o a Benicàssim. No obstant i això, si ara mateix dono una ullada a la gent ací congregada veuré sobretot les mateixes cares conegudes de sempre... i ens en calen més. Amb tot, una vegada més ens trobem amb la realitat incontestable d'una nova convocatòria d'un Congrès de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. I van tretze.

Certament, des del 22 de juny de 1913 han passat moltes coses. La nostra història, la col·lectiva i la sanitària, ha viscut grans esde-

veniments, moments d'esclat, grans tempestes i una enorme ensulsiada. Perquè la sanitat i els homes i dones que hi treballin, no poden ser aliens a la marxa col·lectiva. I la història dels nostres Congressos té un devenir paral·lel al de la nostra història sanitària i a la nostra història política.

La mateixa cronologia de la celebració dels Congressos està íntimament lligada als nostres afers col·lectius. Sempre ha estat impossible organitzar-los sota règim dictatorial, perquè el saber, la discussió científica i la controvèrsia social necessiten espai de llibertat per a poder-se expressar.

Una altra característica a destacar és que s'han fet sempre en terra catalana. Mai no s'ha volgut fer-los a l'exili, primer potser per l'aclaparament de la derrota, després per la seguretat que un dia la situació ens seria favorable i ho podríem fer a casa nostra. Recordeu que el Congrès de l'any 1976, el de la represa, fou celebrat a Perpinyà i que l'inici de la seva preparació tingué lloc, encara, durant la dictadura franquista.

En tot això que he dit, podríem assenyalar dues característiques inequívokes dels Congressos, que els defineixen: la llibertat i la fidelitat. Llibertat de pensament i fidelitat de cor.

No obstant, voldria matisar un altre retret que es fa sovint a aquests Congressos. Es parla sovint de crisi. I hi estic d'acord, si s'entén la crisi tal com us la descriu Joan Coromines al seu *Diccionari Etimològic*. Entenent així la crisi com "un moment decisiu en un negoci d'importància", aquests Congressos estan en crisi. I tan de bo que sigui duradora i fecunda. Perquè certament estem davant d'un negoci d'importància i cada quatre anys davant d'un moment decisiu. Però les crisis, malgrat l'accepció general, no tenen per què ser negatives, i si més no, són bones si ens trobem davant de crisis de creixement, com la que aquests Congressos experimenten.

Hi ha un altre tema, al qual ja m'he referit abans, sobre les absències d'aquests Congressos. Certament hi ha més gent, més professionals que potencialment podrien estar interessats en aquests Congressos i que, per les raons que sigui, no hi participen. Amb imaginació hem d'estimular la seva participació; una participació que, d'altra banda, està compensada per l'assistència notòria de joves professionals que vivifiquen el vell tronc dels Congressos.

Acabo expressant el meu desig més fervent: cal que en llibertat i en normalitat es puguin celebrar molts més Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. Cal prosseguir una llarga i ininterrompuda rastellera que sigui senyal d'una bona salut... també política.

Moltes gràcies.»

Actes socials*

Recepció a la Casa de la Vall

El dimecres 9 de novembre a les set de la tarda, la Comissió Organitzadora fou rebuda a la Casa de la Vall, pel síndic general d'Andorra, M. Il·lustre Senyor Francesc Cerqueda, al qual acompanyaven el M. Il·lustre Subsíndic General Senyor Antoni Garallà i Rosell i el secretari general, Senyor Antoni Fiñana i Pifarré.

Amb unes breus paraules donà la benvinguda al Congrés i als seus membres i agrai el fet d'haver elegit Andorra per a la seva celebració.

El president del Congrés, Oriol Casassas, contestà dient que l'elecció era un deure envers Andorra, tant per la inquietud científica de la jove Societat Andorrana de Ciències, com pel fet que, malgrat la llarga història dels Congressos, encara no hi havia hagut l'ocasió de celebrar-n'hi cap. Agrai, també l'ajut que s'havia rebut del Govern andorrà, així com les facilitats per a usar els locals de la Sala de Congressos i Exposicions del Comú d'Andorra la Vella.

Amb anterioritat l'Honorable Senyor Manel Pons i Pifarré, cònsol major d'Andorra la Vella, havia dirigit als organitzadors del Congrés les següents paraules:

«En nom del Comú d'Andorra la Vella i en el meu propi, rebeu la més cordial benvinguda a la nostra Parròquia i per extensió al Principat d'Andorra.

La Sala de Congressos i Exposicions que amb la celebració del Tretzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana farà la seva presentació en públic, és la realització d'una de les moltes aspiracions del Comú d'Andorra la Vella.

Conscients de la necessitat d'una reconversió turística, creiem que el primer pas és el de crear una seriosa infraestructura de serveis, i en aquest sentit hem dirigit els nostres esforços per aconseguir una Sala de Congressos i Exposicions, amb possibilitats diverses i equipament d'alt nivell, que permetrà fer realitat el nostre desig de convertir la Parròquia d'Andorra la Vella en un centre de Congressos reconegut internacionalment.

És un alt honor per a la nostra Corporació que hagueu elegit les nostres instal·lacions per celebrar-hi aquest específic i qualificat Congrés, i esperem que continueu comptant amb nosaltres.»

*Publicat al Llibre d'Actes del Tretzè Congrés.

El Senyor Francesc Cerqueda oferí a la Comissió Organitzadora un vi d'honor i a continuació es realitzà una visita a la part històrica de la Casa de la Vall.

Excursions

La meteorologia no fou gaire bona companya per als acompanyants, que gaudiren de les dues excursions organitzades pel Comitè Local. Però, malgrat la pluja, es pogueren realitzar sense modificar gens l'itinerari previst.

La primera d'elles tingué com a base la visita a les Tres Valls: La Valira del Nord, la Gran Valira i la Valira d'Orient, amb visita al Museum i descans per a dinar a La Massana.

La segona excursió s'organitzà per a visitar algunes de les ermites romàniques del Principat: Sant Joan de Caselles, Sant Miquel d'Engolasters, Sant Jaume dels Cortals, Santa Eulàlia d'Encamp, Sant Serni de Canillo i les runes i el nou Santuari de Meritxell.

Exposicions de fotografies

El divendres dia 11, en acabar les sessions científiques del matí, fou inaugurada una exposició de fotografies del fotògraf andorrà Jaume Riba i Sabaté. L'exposició, que portava com a títol «D'un País», fou instal·lada en una sala adjunta als locals del Congrès. Constava d'imatges típiques i tradicionals andorranes: personatges, pobles i bordes, temes orogràfics, vegetació, muntanyes, etc.

Després de la presentació de l'autor, prengué la paraula el President del Congrès, Oriol Casassas, que remarcà l'oportunitat d'insistir en l'aspecte tradicional, històric i geogràfic d'Andorra, tan ben plasmat gràficament en l'obra artística que mostrava l'exposició.

Concert de música de cambra

El divendres dia 11 de novembre, a les 10 de la nit, tingué lloc un concert de música de cambra a càrrec del Trio de Barcelona. La sala escollida per a la seva celebració fou la Sala d'Actes del Comú de Les Escaldes-Engordany, la qual presentava les millors condicions acústiques per a la seva realització. Integren el Trio de Barcelona, Albert G. Attenelle, pianista, nascut a Barcelona l'any 1937, Gerard Claret, violinista, i Lluís Claret, violoncellista, nascuts a Andorra la Vella l'any 1951. Els tres components han estat acompanyats, com a solistes o com a Trio, a Itàlia, França, l'Alemanya Federal, Gran Bretanya, la Unió Soviètica, Bèlgica, Suïssa, Amèrica del Sud, etc.

Tots ells han obtingut diferents Premis internacionals i comparteixen aquesta incessant labor com a concertistes amb la docència a l'Escola de Música de Barcelona, de la qual són membres fundadors.

Foren interpretades una obra de L. V. Beethoven: Trio Op. nº 1 en Mi bemoll major, una de Johannes Brahms: Trio Op. 101 en Do menor i una darrera d'Antoni Dvorak: Trio Op. 90 «Dumky». La interpretació fou intensament aplaudida, per la qual cosa, en regal als congressistes, afegiren dues noves interpretacions: un minuet de Beethoven i un *scherzo* de Mendelssohn.

Sopar de cloenda

El dissabte dia 12, ja finides totes les sessions científiques del Congrés, tingué lloc el sopar de cloenda en el restaurant de l'Andorra Park Hotel.

El sopar demostrà les bones aptituds gastronòmiques de la cuina andorrana: sopa de tortuga del Carib, pastís calent de bolets, faisà amb raïm i un excel·lent pastís dibuixat amb el logotip del Congrés.

El conseller de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya, Xavier Trias Vidal de Llobatera, presidí el sopar. En una breu intervenció glossà aquest acte de companyonia i, a la vegada que felicità l'èxit obtingut en el Congrés, féu vots per la seva continuïtat.

Activitats paral·leles*

295

Coincidint amb la celebració del Congrés i aprofitant els espais de temps lliure després de les sessions vespertines del Congrés, se celebraren dues conferències que foren organitzades per la Societat Andorrana de Ciències i el Col·legi de Metges d'Andorra.

El dijous dia 10, a les 19,30, tingué lloc la primera a càrrec de Julian Tudor Hart, del País de Gal·les.

Julian Tudor Hart, és metge de capçalera al País de Gal·les i ha influït molt en el desenvolupament conceptual de l'assistència primària en el nostre país. Les similituds amb l'evolució professional de Jordi Gol, vicepresident del Congrés de Benicàssim, i l'afecte mutu que els uní, el portà aquest any fins a Andorra per a resituar el debat sobre què ha de ser el metge de capçalera. La conferència que duia per títol «La Funció Social de la Medicina» acabà amb les paraules següents :

«Ens queda poc espai on la gent pot redescobrir el talent universal per produir els béns més humans, els valors dels quals són massa grans i massa complexos per poder mesurar-los i que resulten visiblement danyats quan són traslladats a termes monetaris; amor, música, natura, companyonia i mirar els uns pels altres quan

*Publicat al Llibre d'Actes del Tretzè Congrés.

hi ha problemes. Els nostres serveis públics de salut ofereixen aquest espai i oferiran el camp de batalla on redescobrirem, en termes pràctics, allò que és important.»

La segona de les conferències fou pronunciada per Josep Artigas i Candela, el divendres dia 11, a les 19,30.

Josep Artigas i Candela fou un dels capdavanters en el debat sanitari que portà a la seva celebració del Congrés de la represa a Perpinyà, el 1976. La seva vinculació a la sanitat catalana l'ha portat de Manresa, a Barcelona, a Madrid i a Luxemburg des d'on intenta respondre al repte que la integració al mercat comú suposa per als sistemes sanitaris i per a la salut de totes les nacions europees.

La conferència versà sobre «El repte de la lliure circulació de professionals de la CEE».

Sessió plenària administrativa i de clausura*

296

La sessió plenària administrativa, a continuació de la qual tingué lloc la formalitat de la Clausura del Congrés, començà a les vuit i deu minuts del vespre del dia 12 de novembre del 1988 a la Sala de Congressos i Exposicions del Comú d'Andorra la Vella, amb l'ordre del dia següent:

1. Informe de Secretaria.
2. Informe de Tresoreria.
3. Informe de Presidència.
4. Previsions relatives al Catorzè Congrés.
5. Propostes i suggeriments.
6. Clausura.

Seien a la taula presidencial, els Honorables Consellers de Sanitat de la Generalitat de Catalunya, Xavier Trias Vidal de Llobatera, i del Govern Autònom de les Illes Balears, Gabriel Oliver i Capó, que estaven situats a dreta i esquerra del president del Congrés, Oriol Casassas, l'Excel·lentíssim i Magnífic Senyor Nadal Batle i Nicolau, rector de la Universitat de les Balears, i l'Il·lustríssim Senyor Joan Carles Mas i Bassa, diputat-president de l'àrea de sanitat de la Diputació de Barcelona, els vicepresidents del Congrés Màrius Foz i Josep Carreras, i els membres de la Comissió Organitzadora

*Publicat al Llibre d'Actes del Tretzè Congrés.

Oriol Ramís-Juan, Josep M. Camarasa, Joaquim Ramis, Ramon Balius, Ricard Guerrero, Eduard Llauradó i Cori Ramon.

El president del Congrés, Oriol Casassas, inicià la sessió amb les següents paraules:

«Les meves primeres paraules han d'ésser d'aflicció: la satisfactòria marxa del Congrés s'ha vist truncada per l'accident vascular que ha sofert la nostra companya congressista Blanca Ciurana i Llevadot. No cal dir —convençut que expresso el sentiment de tots vosaltres— de quina manera esperem i desitgem el seu ràpid i complet restabliment.

El Tretzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana viu els seus últims moments. Fa tres anys, les entitats convocants del Congrés —l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, la Societat de Biologia i Acció Cultural del País Valencià—, atenent les indicacions que expressen les Resolucions que ens reglamenten —i, en el fons, per delegació d'aquestes Assemblees finals—, van dipositar la seva confiança en nosaltres. Hem procurat —tot l'equip organitzador del Congrés— fer-nos dignes d'aquesta confiança; i ara, que la nostra tasca s'ha acabat, us toca a vosaltres de dir si aquella decisió de fa tres anys fou encertada.

No he de dir res més. Només, molt cordialment, diré aquell mot que moltes vegades és una simple cortesia i que, avui i aquí, té tot el seu profund significat: gràcies. Gràcies, a tots els col·laboradors; els de la Comissió Organitzadora, els del Comitè Científic i els del Comitè Local —metges, infermeres, fisioterapeutes—; els del Principat d'Andorra, del País Valencià, de les Illes, de Catalunya —del Nord i del Sud— i de l'Alguer; a tots els col·laboradors, joves i grans. Gràcies —no cal dir— als ponents, als conferenciants i als comunicants. Gràcies a les entitats, les institucions, les corporacions i les cases comercials que han donat suport, col·laboració i, sobretot, estímulo. Gràcies —molt delicadament— a Jaume Riba, Albert Attenelle, Gerard Claret i Lluís Claret, que ens han dut al país de les meravelles. Gràcies —d'una manera especial i preferent— a les institucions andorranes i els seus homes. I, per damunt de tot, gràcies, moltes gràcies a tots vosaltres, per la vostra comprensió i la vostra bonhomia, que, sense cap mena de dubte, són les responsables de tot allò de bo que hagi tingut el Congrés.»

Donà, a continuació, la paraula al secretari Oriol Ramis-Juan, que féu un breu informe de secretaria:

«En arribar a la clausura d'aquest Congrés la secretaria de la Comissió Organitzadora vol fer arribar el seu agraïment a totes les

persones que ens han ajudat en la seva celebració. El Congrés ha estat possible gràcies als esforços i a les ajudes de la Societat Andorrana de Ciències que s'incorporava en aquesta ocasió a les altres entitats convocants, i al Comitè Local, que ha treballat en tasques, sovint poc llüides, però indispensables per a l'èxit d'aquest acte.

En aquest moment estem ja en condicions de fer un balanç provisional del Tretzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. El Congrés ha reunit 406 participants i 64 acompanyants, que s'han trobat a l'entorn de 8 conferències, 8 taules rodones, 2 sessions sobre els temes especials, més de 50 comunicacions, a més de les activitats paral·leles organitzades per la Societat Andorrana de Ciències i les altres activitats commemoratives, socials i culturals que hi han tingut cabuda.

També estic en condicions de donar-los la primera estimació sobre la procedència geogràfica dels congressistes i els acompanyants, que és la següent:

- 317 (67,6 per cent) del principat de Catalunya.
- 76 (16,2 per cent) del País Valencià.
- 26 (16,2 per cent) de les Illes.
- 14 (3 per cent) del Principat d'Andorra.
- 10 (2,1 per cent) de la Catalunya Nord.
- 7 (1,5 per cent) de la ciutat de l'Alguer, i finalment.
- 19 (4,1 per cent) d'altres territoris.

Observem que cada cop més científics de parla catalana residents a d'altres països se senten cridats a participar en el Congrés.

Finalment i en nom de la comissió organitzadora he de demanar disculpes per les deficiències que hagin observat durant la celebració del Congrés malgrat els esforços que tots hem fet per a l'èxit de la trobada.»

El segon punt fou l'informe de tresorer, en el qual fou exposat que de moment totes les xifres que podria donar eren provisionals, si bé creia que ja podia dir que el Congrés podria tancar sense dèficit. El finançament tan precàriament iniciat amb les aportacions de les entitats organitzadores, s'ha anat nodrint d'aportacions, en efectiu o en espècies, de nombroses institucions, com també de les inscripcions dels congressistes. Les despeses més importants, les edicions dels volums de les ponències, ja lliurats als congressistes, i dels de les actes, tenen assegurades el finançament.

El president en el seu informe digué que seria bo que hi hagués unes conclusions, encara que fossin molt generals, que recollissin allò expressat en les ponències i comunicacions del Congrés. En aquest sentit demanà als

coordinadors generals de les ponències que, amb els contactes oportuns i atesos els suggeriments sorgits de la discussió dels temes, confegissin unes conclusions, destinades a constar en el Llibre d'Actes. Els coordinadors donaren lectura a uns textos provisionals i el president demanà a l'Assemblea el consens per a atorgar als ponents la confiança per la redacció definitiva de les conclusions. L'Assemblea ho acordà. El coordinador del tema especial sobre la síndrome de la immunodeficiència adquirida demanà al Congrés, atès que el dia 1 de desembre proper era el designat per l'OMS com a «Dia Internacional de la Lluita contra la SIDA», l'adhesió a aquesta iniciativa de l'OMS. L'Assemblea ho acordà així.

A continuació hom passà al punt de l'ordre del dia referent a les previsions relatives al Catorzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. El president recordà les constitucions que regulen l'organització d'aquests Congressos i que fan que les entitats organitzadores siguin l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, la Societat Catalana de Biologia, i l'Acció Cultural del País Valencià. Proposà que s'incorporés com a entitat organitzadora dels Congressos a venir, la Societat Andorrana de Ciències que tan destacada actuació tingué en l'organització d'aquest. L'Assemblea ho acordà així per aclamació.

En el punt de propostes i suggeriments, Abel Mariné i Font, director general d'Universitats de la Generalitat de Catalunya, com a president de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació, exposà dos temes que podrien ser estudiats en el proper Congrés de Metges i Biòlegs; els temes «Nutrició i Dietètica» i «Ciència i Tecnologia dels Aliments». Considerà que són temes de gran interès i cregué que podien ser motiu d'àmplia reflexió i estudi per un gran nombre de sanitaris i higienistes.

Jordi Craven i Agustí Valls proposaren un tema d'interès conjunt per a biòlegs, metges i altres sanitaris, sobre «Radiobiologia, bases físiques i biològiques de la interacció de les radiacions ionitzants amb la matèria viva i conseqüències mèdiques en terapèutica i radioprotecció».

Figura 65.- Alfred Giner Sorolla, conferenciant del Tretzè Congrés

Joan Colomines i Puig, president de la Comissió de Cultura del Parlament de Catalunya, proposà el tema «Biologia i esport».

Joan Oró insistí en temes sobre la SIDA i l'estudi del retrovirus causant, com també a proposar que en el proper Congrés se celebrés un recordatori o homenatge a Francesc Duran Reynals.

La seu del proper Congrés fou tema d'una intervenció de Garcia Olives en el sentit de ratificar la petició que tingués lloc a Ciutat de Mallorca o algun altre indret de les Illes.

El president recordà que totes aquestes propostes, com també altres que poguessin arribar per escrit a la comissió organitzadora o a qualsevol de les entitats promotores, serien sotmeses a la consideració de la comissió organitzadora del Catorzè Congrés quan aquesta fos constituïda per acord de les entitats promotores. L'actual comissió organitzadora del Tretzè Congrés cessarà en les seves funcions el dia que s'hagi publicat el Llibre d'Actes d'aquest Congrés.

Ramon Magriñà insistí en la conveniència que el Congrés aplegués més sanitaris, en especial les branques que hi són menys representades, com són els farmacèutics.

Josep Carreras, vicepresident del Congrés i professor de bioquímica de la Facultat de Medicina de Barcelona, anuncià que fruit de diverses converses s'havia arribat a la conclusió de la necessitat de crear una Societat o Associació d'Educació Mèdica que, en l'àmbit dels Països Catalans, promogués la reorientació de la formació dels metges i la resta de professionals de la salut, d'acord amb les grans línies definides per la Federació Mundial d'Educació Mèdica. Aquesta Associació o Societat es crearia en el si de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, i restarà oberta a totes les organitzacions i col·lectius interessats, inclosos els estudiants.

Albert Oriol Bosch, director de l'Institut d'Estudis de la Salut del Departament de Sanitat de la Generalitat de Catalunya, manifestà que en el marc de l'Institut que dirigeix, es pensen construir dos grups d'estudi i de treball: un per a l'estudi del concepte d'universitat de ciències de la salut, i un altre sobre les característiques dels sistemes educatiu i sanitari en relació amb l'ensenyament de les ciències de la salut.

Dintre la mateixa temàtica d'educació mèdica, es proposà potenciar el «Memorial Jordi Gol» com a eina per a estendre, entre els professionals en exercici, els conceptes expressats en la taula rodona sobre el nou model de professionals de la salut.

Finalment s'aprovà la conveniència de celebrar trobades anuals entre les Joventuts Mèdiques del País Valencià, de Catalunya i de les Illes.

Prengué la paraula per cloure el Congrés l'Honorable Senyor Conseller de Sanitat del Govern Autònom de les Illes Balears. Expressà en primer lloc el seu suport a la proposta feta pel doctor Garcia Olives en el sentit que el